

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri-työryhmä
(JHKA)

Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri-työryhmän kokous

Aika 11.12.2019, klo 13.00–16.00

Paikka VN-linna (Snellmaninkatu 1 A), nh Markka
*kokouksen etäyhteystiedot kalenterikutsussa

Osallistujat

Jäsenet		Varajäsenet	
Suvi Remes (PJ)	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö		
Kari Laine	kehittämisenneuvos, valtioneuvoston kanslia	Janne Juhala	johtava asiantuntija, valtioneuvoston kanslia
Mika Pihlasvaara	erikoissuunnittelija, ulkoministeriö	Kristiina Asp	asiantuntija, ulkoministeriö
Jari Jauhiainen	erityisasiantuntija, oikeusministeriö	Mikko Lehtisalo	pääarkkitehti, Oikeusrekisterikeskus
Ismo Parviainen	johtava asiantuntija, sisäministeriö	Tuomas Untamo	teknologiapäällikkö, Maahanmuuttovirasto
Sanna Poutiainen	johtaja, puolustusministeriö	Petteri Korvala	everstiluutnantti, Pääesikunta (1.6.2019 alkaen)
Anna-Maija Marttila	tietoasiantuntija, valtiovarainministeriö, etänä	Jussi Jääsaari	ICT-arkkitehti, Verohallinto
Tomi Kytölä	erityisasiantuntija, opetus- ja kulttuuriministeriö	Erja Nokkanen	tietohallintojohtaja, Opetushallitus
Jaana Merta	johtava tietohallinto- asiantuntija, maa- ja metsä- talousministeriö, etänä	Hannu Kämäri	johtava asiantuntija, Ruokavirasto, etänä
Mari Laakso	johtava paikkatietoasiantun- tija, maa- ja metsätalousminis- teriö (maanmittaus, paikkatie- dot, karttapalvelut-ekosys- teemi)	Tarja Myllymäki	johtava asiantuntija, Maanmittauslaitos (maanmittaus, paikkatiedot, karttapalvelut- ekosysteemi)
Mika Vuorinen	erityisasiantuntija, liikenne- ja viestintäministeriö	Anu Ylä-Pietilä	kehityspäällikkö, Liikenne- ja viestintävirasto, etänä
Petteri Ohvo	kehittämispäällikkö, työ- ja elinkeinoministeriö	Päivi Pietarila	pääarkkitehti, KEHA-keskus

Markku Heinäsenaho	erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö	Heikki Siltala	pääarkkitehti, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, etänä
Saku Härkönen	erityisasiantuntija, ympäristöministeriö	Riitta Teiniranta	kehittämispäällikkö, Suomen ympäristökeskus
Jari Ylikoski	erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto	Tommi Karttaavi	tietoyhteiskunta-asioiden johtaja, Suomen Kuntaliitto
Jaakko Ståhlberg	kehityspäällikkö, Turun kaupunki, etänä		
Sirpa Mäntynen	tietohallintojohtaja, Kouvolan kaupunki		
Seppo Ränninranta	kehityspäällikkö, Väestörekisterikeskus		
Risto Rasimus	kokonaisarkkitehti, Valtori, etänä		
Vierailijat			
Tommi Oikarinen	tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö	Atte Pirttilä	kehityspäällikkö, Väestörekisterikeskus, etänä
Tero-Matti Kinanen	Vimana Oy		

Sihteeristö

Suvi Remes (PJ)	neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö
Päivi Virtanen	erityisasiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö
Mikko Pitkänen	kehityspäällikkö, Väestörekisterikeskus

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13 ja toivotti tervetulleeksi työryhmän toimikauden viimeiseen kokoukseen.

Asialistan hyväksyttiin.
Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

2 Tieto- ja tiedonhallinnan yhteistyörakenteet 2020 eteenpäin

Käydään läpi valmisteluvaiheen kokonaisuutta.

Liite 2.
Alustus: Tommi Oikarinen
Keskustelu.

Oikarinen esitteli tiedonhallintalain täytäntöönpanon osana tehtävää tieto- ja tiedonhallinnan yhteistyön valmistelun tilannetta. Lain yleisissä perusteluissa todetaan, että valtiovarainministeriön tulee järjestää viranomaisten toimintaa tukeva yhteistyö. On analysoitu nykytilaa; havainto on, että yhteistyö on monilta osin palvelukohtaista. On jo myös suunniteltu yhteistyörakenteille tulevia tehtäviä, menettelyitä ja toimenpiteitä; tavoitteena on varmistaa erityisesti tulevan tekemisen läpinäkyvyys.

Laista tulee myös tiettyjä rajoitteita, jotka huomioitava; lain nojalla vuoden alusta perustetaan tiedonhallintalautakunta, jonka keskeinen tehtävä edistää tiedonhallintalain vaatimusten toteutumista. Lautakunta ei kuitenkaan tässä roolissa määrittele viranomaisen toiminnan tavoitteita. Yksi mahdollinen yhteistyön rakenne voisi siten olla juuri yhteistyöfoorumi, jossa tavoitteita puretaan yhteisesti auki ja muodostetaan sitä kautta yhteistä visiota. Tavoitteet tulisi lisäksi muotoilla enemmän yhteiseksi toimenpiteiksi ja tehdä näkyväksi menossa olevaa kehittämistä; tässä arkkitehtuuriyöllä voisi olla rooli. Mikäli arkkitehtuuriyhteistyötä edistetään, se tulee saada aiempaan paremmin tukemaan viranomaisten toimintaa. Saadaanko sen avulla tehtyä toiminnan analyysiä, josta taas nostaa asioita tavoiteasentaa ja linjauksiksi. Kun puhutaan arkkitehtuurista johtamisen työkaluna, kyse on käytännössä siitä, että tuotetaan informaatiota, jota päätöksenteossa tarvitaan ja on siinä hyödyllistä erityisesti kehittämispäätösten näkökulmasta. Yleisenä laatutavoitteena yhteistyölle se on, että käytetyillä resursseilla saadaan aikaan enemmän kuin kokouspöytäkirja. Ajallisesti tavoitteita ja toimenpiteitä pitää purkaa yhdessä ennen kuin päätöksiä kehittämistyöstä tehdään; tämä toisi mahdollisuuksia puuttua päällekkäisyyksiin. Käytiin läpi valmistelussa muotoiltu toimintamalliehdotus.

Käytiin keskustelua arkkitehtuuri-termistä. Menetelmälähtöisyys on koettu haasteelliseksi, sillä sitä kautta hyödyt eivät avaudu. Ehkä vieläkin tarve harkita, kutsutaanko mahdollista uutta tekemistä arkkitehtuuriksi, vaikka sillä työnimellä nyt kulkee. Lisäksi on hyvä tunnistaa, että on hyvin monenlaisia arkkitehteja, millaista roolia tähän tavoitellaan. Tuotiin esiin, että yhteinen tarve luo motivaation ja sitä kautta löytyvät oikeat asiantuntijat. Työn tuotosten näkyvyydellä on myös tärkeä rooli. Kyse on lopulta siitä, että lähdetään aktiivisesti kaivamaan esiin yhteisiä asioita ja tuomaan niitä käsittelyyn; kaikenlaista on käynnissä eri puolilla, näille yhteinen käsittely. Lisäksi tarvitaan tieto siitä, että minne käsittelyn tulos syötetään.

3 JHS-järjestelmän ja JHKA 2.0.:n tilanne

Käydään läpi Juhtan 3.12.2019 kokouskäsittelyn keskusteluhuomiot ja loppu-tulos.

Liitteet 3a, 3b, 3c.

Alustus: Tommi Oikarinen ja Suvi Remes
Tiedoksi.

Oikarinen esitteli lyhyesti informaatio-ohjauksen uudistamisessa tehtyä valmistelua ja vaihtoehtoisia hallintaprosesseja. Keskustelussa tuotiin esiin, että toteutuva malli voi olla ehkä näiden nyt tunnistettujen hybridi. Valmisteluryhmä on käsitellyt myös nykyisen suositusjärjestelmän (JHS) sisällön ja laatinut ehdotuksen niiden jatkosta. JUHTA on käsitellyt ehdotuksen.

Käytiin vielä keskustelua JHS 179 -kokonaisarkkitehtuurisuosituksen siirtymisestä tiedonhallintalautakunnalle ja liitoksesta tiedonhallintamallien laadintaan. Todettiin, että laki ei velvoita eikä toisaalta estäkään hyödyntämästä arkkitehtuurimenetelmiä.

Remes kävi vielä läpi JHKA 2.0. -kokonaisuuden käsittelyn JUHTA-kokouksessa. Neuvottelukunnan päätös oli esityksen mukainen, mutta se syntyi pitkähkön keskustelun tuloksena. Esiin nousi samoja asioita ja huolia kuin JHKA-työryhmänkin käsittelyssä.

Todettiin vielä, että tästä kokonaisuudesta on tulossa tiedote, johon voi tarvittaessa jatkossa viitata, mutta se ei ehtinyt kokousaineistoon.

4 Jaloittelutauko

5 Tiedonhallintalaki: tiedonhallintakartta ja yhteentoimivuuden linjaukset

Katselmoidaan tiedonhallintakartan ja yhteentoimivuuden linjausten valmisteluversiot.

Liite 4.

Alustus: Tommi Oikarinen

Keskustelu. Kootaan mahdolliset huomiot valmisteluryhmälle.

Oikarinen kävi läpi tiedonhallintalain velvoittamaan tietovarantojen yhteentoimivuuden yleiseen ohjaukseen valmisteluryhmässä tähän mennessä tuotetut sisällöt ja ehdotukset, muun muassa käyttötarkoituksesta ja näkymistä. Kinanen esitteli lyhyesti tiedonhallintakartan sisältöehdotuksen, joka laadittu tietomalliksi; se herätti keskustelua paitsi käytettyjen käsitteiden osalta, myös sen suhteen, että miten tämä saadaan toimimaan kaikissa eri käyttötarpeissa. Todettiin, että käyttötapauksia on rajattu juuri siitä syystä, että aloitetaan riittävästä yhteisestä tietopohjasta ja laajennetaan tarpeen mukaan. Valmistelun keskeisenä tuloksena tuotiin esiin, että tiedonhallintakartta on dynaaminen, eri näkymiä mahdollistava tietokantatyypinen aineisto, ei arkkitehtuurissa perinteinen visuaalinen kuvaus.

Yhteentoimivuuden linjauksien keskeinen tehtävä on edistää tietovarantojen yhteentoimivuuden toteutumista. Valmisteluryhmän työssä toimeksiantona kartoitetaan olemassa olevat linjaukset ja tunnistaa kehittämistä vaativat kohteet; tärkeää huomata, että valmistelussa ei tuoteta uusia linjauksia. Valmistelussa linjauksia on ryhmitelty strategisiin, normatiivisiin ja informatiivisiin; työssä keskitytään ensivaiheessa normatiivisiin, jotka luovat veloitteen yhteentoimivuudelle.

Keskusteltiin siitä, onko määrityksiä missä määrin mahdollista harmonisoida; tuotiin esiin huoli siitä, että käsitteiden määrittelyyn liittyy usein myös poliittinen ulottuvuus, joka näkyy esimerkiksi juuri lainsäädännössä. Todettiin, että jo se auttaa, kun tuodaan näkyväksi eri sisältö; harmonisointi on tästä seuraava askel. Ei ole järkevää eikä tarpeenkaan tavoitella vain yhtä ainoa oikeaa määrittystä.

6 Toiminnallisen arkkitehtuurin rakentaminen osana julkisen hallinnon arkkitehtuuria

Keskustellaan toiminnallisen arkkitehtuurin roolista ja sisällöstä osana ohjauksessa tarvittavaa pohjainformaatiota.

Liite 5.

Alustus: Suvi Remes

Keskustelu. Kootaan huomiot.

Remes alusti toiminnallisen arkkitehtuurin työnimellä kulkevasta työkokonaisuudesta, joka käytännössä tarkoittaa sitä, että tiedon näkökulman rinnalle tarvitaan lisäksi tieto julkisen hallinnon toteuttamista tehtävistä ja palveluista. Tämä kaikki yhdessä muodostaisi ylläpidettävän informaatiopohjan siitä, miten julkinen hallinto toimii. Käytiin läpi esitettyjä tarpeita ja perusteluita kokonaisuunnittelulle; ajatuksena, että tieto mahdollistaa palveluiden kustannustehokkaan toteuttamisen. Ehdotuksessa on ajatuksena, että tätä toiminnallisen arkkitehtuurin tietoa ylläpidettäisiin samantyyppisenä aineistoa kuin miten tiedonhallintakarttaa on suunniteltu ja ne muodostaisivat kokonaisuuden. Ylläpidettyä aineistoa voi kukin tarvitseva hyödyntää myös omiin tarpeisiinsa.

Keskustelussa kysyttiin, että miksi valmisteluaineistoissa ei näy tietojärjestelmäarkkitehtuuri; toiminta ja tiedot eivät riitä kokonaiskuvaan. Todettiin, että kyllä tietojärjestelmien näkökulma on luonnollisesti mukana, sillä digitalisaatiota ei voida toteuttaa ilman niitä. Tietojärjestelmät liittyvät keskusteluun siitä, mikä on yhteistä ja miten hallinnon koneisto on rakentunut. Keskusteltiin vielä myös arkkitehtuurilinjauksista ja arkkitehtuurinmukaisuudesta; oli epäselvää, mikä on tiedonhallintalautakunnan rooli jatkossa näiden suhteen, kun JHS 179 -suositus siirtyisi lautakunnan ylläpitoon. Todettiin, että JHS 179 on ensisijaisesti menetelmäsuositus eikä tiedonhallintalautakunnan tehtäviin sisälly arkkitehtuuriperiaatteiden muodostamista.

Tuotiin esiin huoli, että työssä ei lähdetäisi kuvaamaan ns. koko maailmaa, sillä se on todennettu toimimattomaksi lähestymistavaksi; sen sijaan ehdotettiin, että valittaisiin heti alkuun kehittämiskohde, jonka kautta informaatiokokonaisuutta ja tavoitekuvaa rakennettaisiin. Tällainen yhteinen työ tuottaisi arvoa myös muille samaan, esimerkiksi muutoshankekokonaisuuteen kytkeytyville tahoille. Ehdotusta pidettiin mielekkäänä.

7 Julkisen hallinnon arkkitehtuurityön jatkaminen vuodesta 2020

Kootaan huomiot ja näkemykset arkkitehtuuriyhteistyön jatkamiselle (toimintamalli ja jatkuvat tehtävät).

Liite 6.

Alustus: Suvi Remes
Keskustelu.

Päätösesitys: Ryhmä puoltaa työryhmän/yhteistyöryhmän asettamista julkisen hallinnon arkkitehtuuriyhteistyöhön. Tehtäviä voidaan tarkentaa asettamisen yhteydessä.

Remes totesi, että on tullut aika ottaa kantaa siihen, miten jatketaan vai jatketaanko. Kalvolle oli koottu syksyn kokouskeskusteluissa sekä tiedonhallintalain täytäntöönpanon valmistelussa esiin tuodut havainnot siitä, mitä yhteistyö arkkitehtuurin ohjauksessa voisi olla tavoitteiden, tarkoituksen, tehtävien, tuotosten ja näissä käytettävien välineiden osalta. Alustavaan työsuunnitelmaan oli hahmoteltu arkkitehtuurin yhteistyörakenteelle suunniteltujen työkokonaisuuksien suuntaa-antavaa aikataulua ensi vuodelle; käytännössä vuoden alku tarvittaisiin vielä valmistelulle eli uusien yhteistyörakenteiden asettamiseen, mikä halutaan tehdä eri ryhmien osalta yhtäaikaisesti, ja sihteeristön järjestäytymiseen.

Lisäksi oli selvennetty, mitä tehtäviin ei kuuluisi. Tähän ehdotettiin tarkennusta, että hankkeiden osalta tavoiteasetanta ja muutoksella tavoiteltava ns. iso kuva tulisi tuoda poikkihallinnolliseen keskusteluun, vaikka yhteistyörakenne ei muutoin ohjaisi hankkeen arkkitehtuurityötä ja/tai ratkaisuja.

Lisäksi keskusteltiin alustavasti uuden rakenteen osallistujien profiilista. Kyseessä olisi ensisijaisesti asiantuntijataso valmistelurakenne. Todettiin myös, että hahmoteltu tehtävä ei vaadi arkkitehtuurin mallistamisen osaamista vaan toimintaympäristön tuntemusta. Osallistuvat tahot tarkentuvat, kun rakenteen tehtävät päätetään.

Päätös: Esityksen mukaisesti. Työn suuntaa pidetään kannatettavana. Valtiovarainministeriössä jatketaan asian valmistelua.

8 Muut asiat

Tiedonhallintalautakunnan perustamistoimien valmistelussa työstettyjen suositusten tilanne.

Liite 7.
Alustus: Suvi Remes
Tiedoksi.

Sähköisen asiain viitearkkitehtuurin valmistelu.
Liite 8.
Alustus: Mikko Pitkänen
Tiedoksi.

Palveluväylän viitearkkitehtuurin valmistelu.
Liite 9.
Alustus: Atte Pirttilä
Tiedoksi.

Todettiin asialistalla tiedoksi tuodut valmistelut.

Remes muistutti, että tietoturva-asetuksen suositusluonnoksiin voi antaa palautetta Lausuntopalvelun kautta. Tulossa vielä yksi suositusten palautekierros, joka tavoite avata Lausuntopalveluun seuraavana päivänä torstaina 12.12.2019.

Pitkänen pyysi työryhmän kommentteja kahteen viitearkkitehtuuriin, jotka työryhmän aloittaessa merkitty työsuunnitelmaan seurattaviksi. Kommentit voi toimittaa sähköpostilla Väestörekisterikeskukselle. Materiaalit ovat avoimia myös välittää kiinnostuneille tahoille tutustuttaviksi ja kommenteille. Jatkossa tavoitellaan julkaistavaksi suomidigi.fi -alustalla.

Käytiin lyhyt keskustelu keskustelussa olevien aineistojen luonteesta. Yhteisiin palveluihin liittyvinä valmisteluina pidettiin tärkeänä, että tämäntyyppiset asiat tuodaan yhteiseen keskusteluun, vaikka esimerkiksi palveluväylän viitearkkitehtuuria voidaankin pitää ratkaisuarkkitehtuurina ja siten varsin yksityiskohtaisena.

9 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.10 kiittäen osallistujia aktiivisesta viimeisestä kokouksesta sekä syksyn yhteistyöstä.

Liitteet

Liite 1: Edellisen kokouksen muistio
Liite 2: Tieto- ja tiedonhallinnan yhteistyörakenteet (luonnos)
Liite 3a: JHS-suositusten jatko (Juhta-kokousliite)
Liite 3b: JHKA 2.0. kokonaisuuden lakkauttaminen (Juhta-kokousliite)
Liite 3c: VM:n tiedote JHS- ja JHKA 2.0 -asioista (ei kokousaineistossa)
Liite 4: Tiedonhallinkartta ja yhteentoimivuuden linjaukset -valmistelu (luonnos)
Liite 5: Toiminnallisen arkkitehtuurin rakentaminen -kalvot (luonnos)
Liite 6: Pohjustus työryhmän tehtävästä 2020 alkaen (luonnos)
Liite 7: Tiedonhallintalautakunnan tiedonhallinnan suositustyö -koonti
Liite 8: Sähköisen asiain viitearkkitehtuuri (luonnos)
Liite 9: Palveluväylän viitearkkitehtuuri (luonnos)